

TJÄNSTESKRIVELSE

2018-04-13

Miljökontoret

Remiss om samråd inom vattenförvaltningen, Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt

Dnr: ALLM.2017.2029

Sveriges fem vattenmyndigheter genomför samråd om två separata delar inom vattenförvaltningen:

Del 1: Förslag till åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer för nya prioriterade ämnen i ytvatten och PFAS i grundvatten, samt reviderade miljökvalitetsnormer för särskilda förorenande ämnen (koppar och zink) i ytvatten.

Del 2: Arbetsprogram med tidplan för samtliga vattendistrikt, samt för Västerhavets och Södra Östersjöns vattendistrikt även översikt över väsentliga frågor.

Miljökontoret har tagit del av samrådshandlingarna i stort och särskilt granskat avsnitt "5.11 Kommunerna" i samrådshandlingen "Förslag till åtgärdsprogram 2018-2021 för nya prioriterade ämnen i ytvatten och PFAS i grundvatten för Sveriges fem vattendistrikt".

Miljökontoret anser att åtgärdsprogrammet bör tillstyrkas.

Beslutsunderlag

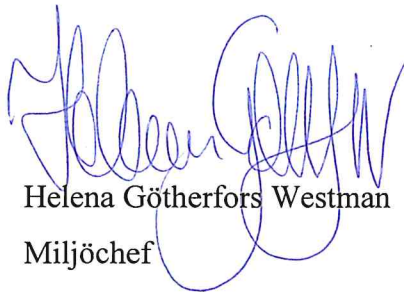
Tjänsteskrivelse 2018-04-13

Bilagor

- Samrådshandlingar från vattenmyndigheterna
- Avsnitt "5.11 Kommunerna"; ett utdrag ur samrådshandlingen *Förslag till åtgärdsprogram 2018-2021 för nya prioriterade ämnen i ytvatten och PFAS i grundvatten för Sveriges fem vattendistrikt* bifogas tjänsteskrivelsen.
- Länk till samtliga handlingar: <http://www.vattenmyndigheterna.se/Sv/introduktion-till-vattenforvaltning/samverkan/samrad-infor-viktiga-beslut/samrad-nov-april/Sidor/default.aspx>

Kontorets/förvaltningens förslag till nämnden:

- Miljönämnden tillstyrker åtgärdsprogrammet.

Helena Götherfors Westman
Miljöchef

Karl-Axel Reimer
Gruppchef miljö- och hälsa

Handläggare: Karl-Axel Reimer
Gruppchef miljö- och hälsa
Miljökontoret
Telefon (direkt): 08-523 066 79
E-post: karl-axel.reimer@sodertalje.se

Beslutet skickas till

- Vattenmyndigheterna
- Akten

5.11 Kommunerna

Detta åtgärdsprogram omfattar:

- Kommunernas åtgärd 2b) i befintligt ÅP 2016-2021
Tillägg: akлонifen och cypermetrin för ytvatten.
- Kommunernas åtgärd 3 i befintligt ÅP 2016-2021
Tillägg: PFOS, akлонifen och cypermetrin för ytvatten.
- Kommunernas åtgärd 6 i befintligt ÅP 2016-2021
Tillägg: dioxiner och dioxinlika föreningar, PFOS, akлонifen, cypermetrin, diklorvos och cybutryn för ytvatten samt PFAS (summa 11) för grundvatten
- Kommunernas åtgärder 7 och 8 i befintligt ÅP 2016-2021
Tillägg: PFOS, akлонifen och cypermetrin för ytvatten samt PFAS (summa 11) för grundvatten
- Kommunernas åtgärder 8 i befintligt ÅP 2016-2021
Tillägg: dioxiner, PFOS, akлонifen och cypermetrin för ytvatten samt PFAS (summa 11) för grundvatten
- Kommunernas åtgärder 1, 5a) och 5c) i befintligt ÅP 2016-2021
Tillägg: nya ämnen och text enligt revidering nedan
- En ny åtgärd till kommunerna enligt nedan.

Kommunerna, åtgärd 1 Reviderad

Beslutad text från ÅP 2016-2021:

Kommunerna ska bedriva tillsyn enligt miljöbalken inom sina verksamhetsområden, avseende verksamheter som påverkar vattenförekomster, i sådan omfattning att miljökvalitetsnormerna för vatten inte följs, eller riskerar att inte följas. Åtgärden ska medföra att det för sådana verksamheter ställs krav på åtgärder som bidrar till att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas.

Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt.

Tillägg Åtgärdsprogram 2018-2021

Åtgärder som omfattar det nya prioriterade ämnet PFOS i ytvatten samt PFAS (summa 11) i grundvatten ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt.

Kommunerna ska i sin tillsyn av förorenade områden särskilt prioritera och ställa krav på utredningar och åtgärder så att miljökvalitetsnormerna för vatten följs.

Kommunerna ska i sin tillsyn av den kommunala räddningstjänsten ställa krav på sanering av skumtankar som kan vara förorenade med PFOS. Kommunerna ska också ställa krav på att skumrester som innehåller något av ämnena i PFAS (summa 11) tas om hand vid exempelvis rengöring av slangar eller efter släckning vid olycksbränder på så sätt att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas.

Motivering

Enligt vattenmyndighetens bedömningar påverkas en stor del av vattendistriktets yt- och grundvattenförekomster av verksamheter som bidrar till att god vattenstatus inte uppnås eller riskerar att försämrats. Det rör sig om till exempel avloppsreningsverk med tillhörande ledningsnät, enskilda avlopp, jordbruks- och hästhållningsverksamheter, industrier, hamnverksamheter, förorenade områden, brandövningsplatser, fiskodlingar, tåktverksamheter, vägar och dagvattenutsläpp. Dessa verksamheter bidrar med utsläpp av prioriterade och särskilda förorenande ämnen, näringsämnen och syretärande ämnen så att miljö kvalitetsnormerna för vatten riskerar att inte följas.

Kommunernas arbete med prövning och tillsyn av verksamheter som påverkar vattenmiljön är av stor betydelse för möjligheterna att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten. Inom ramen för sina egna tillståndsprövningar och i samband med deltagande som remissinstanser i mål och ärenden enligt miljöbalken ställer kommunerna de krav på skyddsåtgärder och försiktighetsmått som behövs för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Hur och i vilken omfattning det ska ske följer av bestämmelserna i framförallt 2 och 5 kap. miljöbalken och den praxis som utvecklas i dessa frågor. Vattenmyndigheten anser inte att den har möjlighet att inom ramen för åtgärdsprogrammet ange närmare hur kommunerna ska genomföra sitt uppdrag i den delen.

Vattenmyndigheten bedömer däremot att det finns möjlighet att genom åtgärdsprogrammet påverka kommunernas arbete med tillsyn av verksamheter i syfte att se till att miljö kvalitetsnormerna för vatten följs. Tillsyn av miljöfarliga verksamheter behöver bedrivas i större omfattning och mer riktat och prioriterat än idag för att följa upp och säkerställa att det vid de verksamheter som påverkar vattenmiljön genomförs åtgärder som behövs för att följa miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten. Vattenmyndigheten bedömer särskilt att kommunerna i större utsträckning än hittills behöver genomföra egeninitierad tillsyn, utifrån en tillsynsplanering som utgår från ett avrinningsområdesperspektiv.

Tillägg Åtgärdsprogram 2018-2021

Kommunerna behöver identifiera och ställa krav på åtgärder där påverkan från förorenade områden, avfallsdeponier och avfallshantering, textilindustri och flygplatser medför att miljö kvalitetsnormen inte följs med avseende PFOS i ytvatten och PFAS (summa 11) i grundvatten.

Det är väl känt att högfluorerade ämnen (PFAS-ämnen) inklusive PFOS från brandskum har lett till förorening av grundvatten i närheten av brandövningsplatser. Detta gäller både militära och civila brandövningsplatser. Dessa förorenade områden läcker även till ytvatten. Även släckning av olycksbränder kan leda till föroreningar som är så omfattande att det finns risk att miljö kvalitetsnormer för vatten inte kan följas.

Sedan 2008 är det förbjudet med PFOS i brandskum och inga gamla lager får användas sedan 2011, men fortfarande förekommer både övning och släckning av olycksbränder med brandskum med innehåll av andra PFAS-ämnen än PFOS. Dessutom förekommer det fortfarande förorening av PFOS i skumtankar som inte blivit sanerade (MSB 2015). Detta riskerar att leda till ytterligare förorening av mark med påföljande läckage till yt- och grundvatten.

Av de hittills undersökta vattenförekomsterna i Sverige finns 119 ytvattenförekomster som inte uppnår god kemisk status med avseende på PFOS och 12 grundvattenförekomster som inte uppnår god kemisk status med avseende på PFAS (summa 11). Dessutom bedöms ytterligare 52 grundvattenförekomster vara i risk att inte följa miljökvalitetsnormen god kemisk grundvattenstatus med avseende på PFAS (summa 11) 2021 eller 2027.

Genomförande

Kommunerna behöver utveckla, utöka och prioritera sin tillsynsverksamhet avseende miljöfarliga verksamheter och andra verksamheter inom ramen för dess tillsynsansvar, i syfte att förstärka tillämpningen av miljökvalitetsnormer för vatten i ärenden rörande sådana verksamheter. En viktig förutsättning för ett effektivt genomslag för genomförandet av åtgärden är att kommunerna planerar och strukturerar sin tillsyn väl. En prioriterad och resurseffektiv tillsyn förutsätter att kommunerna kan avgöra var inom ett avrinningsområde det är viktigast att först få till stånd åtgärder i syfte att förbättra eller förebygga försämringar av vattenstatusen. Vid en sådan planering kan kommunerna med fördel utgå från de åtgärdsplaner för avrinningsområden som länsstyrelserna ska ha enligt länsstyrelsernas åtgärd 5. Vattenmyndigheternas underlag för åtgärdsområden i respektive vattendistrikt utgör också värdefulla planeringsunderlag för kommunernas tillsynsinsatser.

Vid genomförandet av åtgärden ska kommunerna planera och prioritera sin tillsynsverksamhet så att den i större utsträckning än hittills omfattar egeninitierad tillsyn som utgår från ett avrinningsområdesperspektiv.

De tillsynsinsatser som genomförs enligt denna åtgärd ska resultera i att kommunerna ställer de krav på skyddsåtgärder och försiktighetsmått som behövs vid de berörda verksamheterna för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Om det uppstår behov av att genomföra omprövningar av tillstånd eller villkor eller återkallelser av tillstånd för att få nödvändiga åtgärder till stånd, ska kommunerna ta initiativ till att sådana administrativa åtgärder genomförs. Det kan ske antingen genom att kommunerna själva ansöker om omprövning eller återkallelse när förutsättningarna för det finns. I annat fall bör kommunerna i första hand samverka med länsstyrelserna för att få sådana åtgärder genomförda.

Tillägg Åtgärdsprogram 2018-2021

Åtgärden behöver påbörjas omgående för att säkerställa att MKN följs 2027.

Kommunerna behöver i sitt arbete med förorenade områden samverka med Länsstyrelsen för att precisera och underlätta åtgärdsarbete inom vattenförvaltningen.

Vid genomförandet av åtgärden ska kommunerna planera och prioritera sitt arbete med förorenade områden så att det i större utsträckning än hittills syftar till att förstärka tillämpningen av miljökvalitetsnormer för vatten.

Detta skulle till exempel kunna innebära utbyte av data mellan kommunförvaltningar samt mellan kommuner och länsstyrelser vid undersökningar inför exploatering.

Kommunerna behöver vidare utöva tillsyn på den kommunala räddningstjänsten och där ställa krav på hantering av brandskum som innehåller något av ämnena i PFAS (summa 11) så att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas. Det kan innebära till exempel att ställa krav på uppsamling av skumrester efter släckning av olycksbränder samt att skumrester tas om hand på ett betryggande sätt vid tvätt av slangar och tankar efter brandsläckning. Dessutom behöver man i tillsynen ställa krav sanering av skumtankar som sedan tidigare kan vara förorenade med PFOS så att ytterligare spridning av PFOS förhindras.

Sammanhang

Åtgärdens genomförande stöds av åtgärderna Generalläkaren 1, Havs- och vattenmyndigheten 1, 2 och 5, Kemikalieinspektionen 1, Naturvårdsverket 1, 2, 3, 5 och 7 och Länsstyrelserna 3 och 5.

Åtgärden är en revidering av åtgärd 32 i Vattenmyndighetens Åtgärdsprogram 2009-2015.

Tillägg Åtgärdsprogram 2018-2021

Åtgärdens genomförande stöds av åtgärden MSB Ny.

Åtgärden är en revidering av Kommunerna 1 i Vattenmyndighetens Åtgärdsprogram 2016-2021.

Miljömål

Åtgärden stödjer bland andra miljömålen Giftfri miljö, Ingen övergödning, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Grundvatten av god kvalitet och Levande sjöar och vattendrag.

Kommunerna, åtgärd 5 Reviderad

Beslutad text från ÅP 2016-2021:

Kommunerna ska säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen. Kommunerna behöver särskilt

- a) anordna erforderligt skydd för allmänna och enskilda dricksvattentäkter som försörjer fler än 50 personer eller där vattentäktens uttag är mer än 10 m³/dygn
- b) göra en översyn av vattenskyddsområden som inrättats före miljöbalkens införande och vid behov revidera skyddsområdets avgränsningar och tillhörande föreskrifter så att tillräckligt skydd uppnås,
- c) bedriva systematisk och regelbunden tillsyn över vattenskyddsområden,
- d) uppdatera översiktsplanerna med regionala vattenförsörjningsplaner,
- e) säkerställa att tillståndspliktiga allmänna yt- och grundvattentäkter har tillstånd för vattenuttag.

Åtgärden ska vara vidtagen senast tre år efter åtgärdsprogrammets fastställande

Tillägg Åtgärdsprogram 2018-2021

Åtgärd a) och c) omfattar de nya prioriterade ämnena akлонifen, cybutryn, cypermetrin, diklorvos, PFOS och dioxiner och dioxinlika föreningar i ytvatten samt PFAS (summa 11) i grundvatten och ska vara vidtagna senast den 22 december 2021.

Motivering

Åtgärdsprogrammet ska innehålla åtgärder för inrättande av vattenskyddsområden eller åtgärder för att på annat sätt skydda dricksvatten (6 kap 5 § vattenförvaltningsförordningen). För att långsiktigt säkerställa dricksvattenförsörjningen behöver kommunerna arbeta med dricksvattenskydd inom flera av sina ansvarsområden.

I Sverige finns ca 1 750 allmänna vattentäkter varav ca 35 procent saknar vattenskyddsområde. Enligt 2015 års rapportering av genomförda åtgärder svarar 111 kommuner (av 262 svarande) att de har vattenskyddsområde med tillhörande föreskrifter för samtliga kommunala vattentäkter. Vattenskyddsområden med föreskrifter är effektiva och konkreta verktyg för att skydda dricksvatten. Föreskrifterna kan innebära inskränkningar – exempelvis krav på anmälan, tillståndsplikt eller förbud - för verksamheter som kan ha en sådan betydande påverkan på vattenförekomsterna att miljökvalitetsnormerna för vatten och kraven för dricksvattenkvalitet riskerar att inte följas. Föreskrifterna reglerar exempelvis hantering av bekämpningsmedel, växtskydds- och växtnäringssämnen, petroleumprodukter och andra kemikalier, infiltration av avloppsvatten och avfallshantering. Idag försörjs över 1 miljon människor i Sverige av enskild vattenförsörjning och många av vattentäkterna saknar skydd mot förorening. För större enskilda vattentäkter (som försörjer fler än 50 personer eller har ett uttag på mer än 10 m³/dygn) behövs det effektiva skydd som ett vattenskyddsområde innebär. Bedöms föroreningsrisken som mindre kan lokala hälsoskyddsföreskrifter vara ett användbart och resurseffektivt alternativ.

Många av de befintliga vattenskyddsområdena inrättades för 30-50 år sedan med dåvarande lagstiftning och utifrån den tidens kunskap om exempelvis föroreningar och dess spridning. Enligt 2015 års rapportering av genomförda åtgärder svarar 158 kommuner (av 262 svarande) att de har vattenskyddsområden som bedöms ha ett otillfredsställande skydd. För dessa behövs en revidering av vattenskyddsområdets utbredning och föreskrifternas relevans så att syftet med skyddet uppnås.

För att säkerställa att syftet med vattenskyddsområdet uppnås är tillsyn en förutsättning. Tillsynen omfattar i huvudsak kontroll av att föreskrifter, tillstånd och dispenser inom vattenskyddsområden följs. Tillsyn av vattenskyddsområden bedrivs i begränsad omfattning och behöver förstärkas.

Alla kommuner ska ha en översiktsplan som ger vägledning och stöd i beslut om användningen av mark- och vattenområden och hur den bebyggda miljön ska utvecklas och bevaras. En viktig del är att säkerställa områden för dricksvattenförsörjning och länsstyrelsernas regionala vattenförsörjningsplaner är och kommer att bli ett alltmer betydelsefullt underlag för det arbetet (se länsstyrelsernas åtgärd 4 d). Genom att använda underlaget från regionala vattenförsörjningsplaner i översiktsplaner synliggörs viktiga dricksvattenförekomster och skyddet av dem kan beaktas i planeringen. Markanvändning och verksamheter som innebär betydande påverkan på dricksvattenförekomster kan då undvikas eller anpassas så att miljökvalitetsnormerna för vatten samt kraven på dricksvattenkvalitet

följs. Klimatförändringarna kan komma att få stor påverkan på dricksvattenförsörjningen i framtiden och är därför en viktig del av planerna.

Tillgången på dricksvatten är generellt god i stora delar av Sverige, men problem med vattentillgång till följd av låga grundvattennivåer har blivit allt vanligare. Det finns idag enstaka grundvattenförekomster i Bottenvikens vattendistrikt som riskerar att inte uppnå god kvantitativ status till år 2021. Vattenuttag sker bland annat inom jordbruket, industrin och för allmän och enskild dricksvattenförsörjning. Med ökad konkurrens om vatten är det viktigt att verksamhetsutövaren har tillstånd för vattenuttag. Idag saknar mer än 60 procent av de allmänna vattentäkterna tillstånd till vattenuttag. Tillsyn av vattenuttag bedrivs i begränsad omfattning och behöver förstärkas, särskilt prioriterat är områden med vattenförekomster som riskerar att inte uppgå god kvantitativ status till 2021.

Kommunernas åtgärder till skydd av dricksvatten är nödvändiga för att förebygga försämring av status i yt- och grundvattenförekomster som används för dricksvattenuttag. Åtgärderna förväntas leda till att förebygga påverkan och åtgärda existerande problem så att miljö kvalitetsnormerna följs, framförallt vad gäller de prioriterade ämnena trikloreten/tetrakloreten, bly, antracen, fluoranten, de särskilda förorenande ämnena arsenik och bekämpningsmedel samt nitrat och klorid i grundvatten och förändrande grundvattennivåer.

Tillägg Åtgärdsprogram 2018-2021

Arbetet med att skydda dricksvatten behöver omfatta ett ökat skydd mot förorening av akлонifen, cypermetrin, diklorvos, cybutryn och PFOS samt dioxiner och dioxinlika föreningar samt PFAS (summa 11).

Akлонifen, cypermetrin, diklorvos, cybutryn och PFOS samt dioxiner och dioxinlika föreningar bidrar till sänkt kemisk status i 348 av de ytvattenförekomster som hittills undersökts med avseende på dessa ämnen. Dessutom bidrar PFAS (summa 11) till sänkt kemisk status i 12 av hittills undersökta grundvattenförekomster och ytterligare 52 grundvattenförekomster bedöms vara i risk att inte följa miljö kvalitetsnormen god kemisk grundvattenstatus med avseende på PFAS (summa 11) 2021 eller 2027.

Genomförande

- a) och b) Vattenskyddsområden med tillhörande föreskrifter beslutas av länsstyrelsen eller kommunen med stöd av 7 kap miljöbalken och Naturvårdsverkets allmänna råd om vattenskyddsområden (NFS 2003:16). Processen med att ta fram ett vattenskyddsområde enligt 7 kap. miljöbalken är resurskrävande, varför det för enskilda vattentäkter i vissa fall kan vara motiverat att istället använda lokala skyddsföreskrifter med stöd av 40 § i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Länsstyrelsen i Västra Götaland har tagit fram en vägledning, *skydd av vattentäkter med lokala hälsoskyddsföreskrifter* (Länsstyrelsen Västra Götaland, 2010) som kan vara till stöd i arbetet.
- b) Tillsynen av vattenskyddsområden är eftersatt på många håll och insatserna för tillsyn av vattenskyddsområden behöver öka för att säkerställa att syftet med skyddet uppnås. Kommunerna behöver därför bedriva en systematisk och regelbunden tillsyn av vattenskyddsområden inom deras tillsynsansvar. Kommunernas tillsynsarbete försvåras delvis av att riktlinjer och vägledning saknas, och vägledande myndigheter

behöver därför stödja kommunerna i deras tillsynsarbete, se Havs- och vattenmyndighetens åtgärd 7 och länsstyrelsernas åtgärd 4 c.

- c) Enligt plan- och bygglagen ska miljökvalitetsnormerna i 5 kap. miljöbalken eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av 5 kap. miljöbalken följas vid planläggning och i andra ärenden enligt plan- och bygglagen. Regionala vattenförsörjningsplaner ska tas fram av länsstyrelserna i samverkan med kommunerna, se länsstyrelsernas åtgärd 4 d). Kommunerna ska i sin tur använda underlaget från planerna för att synliggöra dricksvattenförekomster i översiktsplaner, så att skyddet av dem kan beaktas i den fysiska planeringen. Med stöd av de regionala vattenförsörjningsplanerna kan översiktsplanen även innehålla rekommendationer och ställningstaganden för verksamheter och markanvändningar som kan ha en betydande påverkan på dricksvattenförekomster så att miljökvalitetsnormer inte följs.
- d) Bortledning av grund- och ytvatten är en vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken, vilket enligt huvudregeln kräver tillstånd. Kommunerna behöver ansöka om tillstånd för vattenuttag för allmänna dricksvattentäkter. Särskilt prioriterat är att tillstånd söks för dricksvattentäkter som är lokaliserade i vattenförekomster som riskerar att inte uppnå god kvantitativ status 2021.

Sammanhang

Åtgärdens genomförande stöds av åtgärderna Boverket 1, Generalläkaren 2, Havs- och vattenmyndigheten 6, Trafikverket 1, Länsstyrelserna 4, 5 och 9 och Kommunerna 6 och 7.

Åtgärden är ny i Vattenmyndighetens Åtgärdsprogram 2016-2021, med undantag för inrättande av vattenskyddsområden.

Tillägg Åtgärdsprogram 2018-2021

Åtgärden är en revidering av Kommunerna 5 i Vattenmyndighetens Åtgärdsprogram 2016-2021.

Miljömål

Åtgärden stödjer framförallt miljömålen Levande sjöar och vattendrag och Grundvatten av god kvalitet.

Kommunerna, åtgärd Ny

Kommunerna ska verka för att minska utsläppen av dioxiner och dioxinlika föreningar från småskalig förbränning.

Åtgärden ska genomföras i samverkan med Naturvårdsverket och Energimyndigheten.

Åtgärden ska genomföras så att den bidrar till att de åtgärder vidtas som behövs för att miljökvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas.

Åtgärden ska påbörjas omgående och genomföras kontinuerligt.

Motivering

Atmosfärisk deposition är den huvudsakliga källan till förorening av dioxiner i Östersjön, enligt bland annat forskningsresultat från BalticPOPs-projektet (Naturvårdsverket, 2013). Under vintern är koncentrationerna som högst vilket (enligt BalticPOPs-projektet) indikerar att årstidsbundna källor, som icke-industriell förbränning, är huvudorsaken till dioxinföroreningen i luften vintertid i Östersjöregionen. Med hjälp av mätningar av dioxinhalter i luftströmmar samt modellering dras slutsatsen att det största bidraget till dioxinförorening i många delar av Östersjön kommer från de östra delarna av Europa (Naturvårdsverket, 2013). Internationellt luftvårdsarbete är nödvändigt, men även nationell utsläppsminskning behövs.

Vedeldning i bostäder, lokaler, jordbruks och skogsbruksfastigheter står för ca 12 procent av utsläppen av dioxiner till luft i Sverige (Naturvårdsverket, 2017a). På grund av den ökade användningen av biomassa som bränsle har dioxinutsläppen inom denna sektor ökat sedan 1990. I Sverige finns ca 220 000 vedpannor, 132 000 pelletspannor och 1,7 miljoner registrerade rumsvärmare (t.ex. kaminer, kakelugnar, vedspisar och öppna spisar) (Boverket, 2016). Många av vedpannorna och rumsvärmarna är äldre och har omodern teknik som medför högre utsläpp. Även från moderna fastbränslepannor och rumsvärmare kan dock utsläppen bli stora om de används eller installeras felaktigt (Naturvårdsverket, 2009). Dioxinutsläppens storlek beror på komplicerade samband mellan bland annat bränsleinnehåll och förbränningsförhållanden.

EU-kommissionens nya förordningar innebär krav på energimärkning av fastbränslepannor (fr.o.m. april 2017), samt ekodesignkrav för fastbränslepannor (fr.o.m. januari 2020) och rumsvärmare (fr.o.m. januari 2022). Kraven omfattar dock inte befintlig eldningsutrustning och pannor mellan 500-1000 kW. Utsläppskraven omfattar inte heller specifikt dioxiner, utan gäller för organiska gasformiga föreningar som grupp, vilket medför att tillåten halt är ligger långt över uppmätbara halter för dioxiner.

Att reglera småskalig fastbränsleeldning är angeläget inte enbart för att minska dioxinutsläppen utan också för att det bidrar till utsläppsminskning av andra prioriterade ämnen (t.ex. PAH) och till möjlighet att följa miljö kvalitetsnormerna för luft.

En utökning av centraliserade fjärrvärmesystem eller effektiva små kraftvärmeverk med bra bränslen, förbränningsteknik, förbränningsförhållanden och rening skulle också kunna minska utsläppen.

Av de hittills få undersökta vattenförekomsterna i Sverige finns 230 vattenförekomster som inte uppnår god status med avseende på dioxiner.

Genomförande

Kommunen eller den kommunala nämnden ska minska påverkan från icke industriell förbränning genom att exempelvis:

- a) ange regler för fastbränsleeldning i lokala föreskrifter (40 § förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd)
- b) påverka förekomsten av fastbränsleeldning genom vad man medger i detaljplaner och bygglov framför allt i tätbebyggda områden
- c) vid behov, genom tillsyn, ställa krav på att enskilda fastighetsägare ska vidta åtgärder för att begränsa störningarna från fastbränsleeldning (miljöbalken 26 kap. 9 §)
- d) verka för en utökning av centraliserade fjärrvärmesystem eller små kraftvärmeverk med miljövänliga bränslen och teknik.
- e) förbjuda eldning av trädgårdsavfall inom detaljplanelagt/tätbebyggt område och svara för borttransport av trädgårdsavfall.
- f) delta i kommunikationsinsatser som ökar förutsättningarna eldning på "rätt" sätt.

Sammanhang

Åtgärdens genomförande stödjer åtgärderna Naturvårdsverket 4 och 5, Länsstyrelserna 1, Kommunerna Ny och Energimyndigheten Ny.

Åtgärden är ny i Vattenmyndighetens Åtgärdsprogram 2018-2021.

Miljömål

Åtgärden stödjer framförallt miljömålen Giftfri miljö, Frisk luft, Hav i balans, samt Levande sjöar och vattendrag.

Vattenmyndigheternas samråd

November 2017- april 2018

Sveriges fem vattenmyndigheter genomför samråd under perioden från den 1 november 2017 till den 30 april 2018. Samrådet omfattar två separata delar (delsamråd) inom vattenförvaltningen:

- Förslag till åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer för nya prioriterade ämnen i ytvatten och PFAS i grundvatten, samt reviderade miljökvalitetsnormer för särskilda förorenande ämnen (koppar och zink) i ytvatten.
- Arbetsprogram med tidplan för samtliga vattendistrikt, samt för Västerhavets och Södra Östersjöns vattendistrikt även översikt över väsentliga frågor.

Delsamråd – Förslag till åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer

Förslag till åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer för nya prioriterade ämnen i ytvatten och PFAS i grundvatten, samt reviderade miljökvalitetsnormer för särskilda förorenande ämnen (koppar och zink) i ytvatten

På grund av ändringar i EU-direktiv om bland annat prioriterade ämnen har vattenmyndigheterna tagit fram ett förslag till åtgärdsprogram för sex nya prioriterade ämnen. Även åtgärder som rör PFAS (summa 11) i grundvatten har inkluderats i förslaget. Dessutom har biotillgängliga halter beräknats för koppar och zink i ytvattenförekomster, vilket i vissa fall har medfört reviderade miljökvalitetsnormer.

Denna samrådsdel består av tre dokument som är gemensamma för de fem distrikten, samt föreskrifter om miljökvalitetsnormer per distrikt:

1. Förslag till Åtgärdsprogram 2018-2021 för nya prioriterade ämnen i ytvatten och PFAS i grundvatten för Sveriges fem vattendistrikt. Innehåller förslag på åtgärder riktade till myndigheter och kommuner samt en konsekvensanalys.
2. Bilagor A-E till förslag till Åtgärdsprogram 2018-2021.
3. Underlagsrapport till reviderade miljökvalitetsnormer med avseende på koppar och zink 2018 – 2021 för Sveriges fem vattendistrikt, baserat på modellerade biotillgängliga halter.
- 4-8. Förslag till föreskrifter om reviderade miljökvalitetsnormer för respektive vattendistrikt.

Förslagen till reviderade föreskrifter skickas enbart ut elektroniskt, och kan även hämtas från vattenmyndigheternas webbsida, www.vattenmyndigheterna.se.

Diarienummer:

Bottenvikens vattendistrikt
537-14690-2017

Bottenhavets vattendistrikt
537-7047-2017

Norra Östersjöns vattendistrikt
537-5322-2017

Södra Östersjöns vattendistrikt
537-7886-2017

Västerhavets vattendistrikt
537-35227-2017

Delsamråd – Arbetsprogram samt Översikt över väsentliga frågor

Arbetsprogram med tidplan för samtliga vattendistrikt, samt för Västerhavets och Södra Östersjöns vattendistrikt även översikt över väsentliga frågor

Inför framtagandet av Förvaltningsplan 2021-2027 ska vattenmyndigheterna genomföra samråd över ett arbetsprogram med tidplan. I arbetsprogrammet finns en plan för hur och när du kan vara med och påverka fram till dess att nya beslut ska fattas om nästa åtgärdsprogram (2021-2027), reviderade miljökvalitetsnormer och förvaltningsplan.

Vattenmyndigheterna i Södra Östersjöns och Västerhavets vattendistrikt har ett gemensamt dokument där även en översikt över väsentliga frågor ingår. Översikten tar upp de frågor som är extra viktiga att arbeta med inom respektive vattendistrikt fram till 2021.

Denna samrådsdel består av följande dokument;

1. Arbetsprogram med tidplan för Bottenvikens vattendistrikt, Dnr: 537-9273-2017
2. Arbetsprogram med tidplan för Bottenhavets vattendistrikt, Dnr: 537-6874-2017
3. Arbetsprogram med tidplan för Norra Östersjöns vattendistrikt, Dnr: 537-5159-2017
4. Arbetsprogram med tidplan samt översikt över väsentliga frågor för Södra Östersjöns och Västerhavets vattendistrikt, Dnr: 537-7891-2017 (Södra Östersjön); Dnr: 537-35073-2017 (Västerhavet)

Underlagsmaterial till samrådet

I Vatteninformationssystem Sverige (VISS) kan du hitta underlag som använts för att ta fram förslaget till åtgärdsprogram. Det är möjligt att lämna synpunkter på underlaget på vattenförekomstnivå direkt i VISS. På www.viss.lansstyrelsen.se finns instruktioner för hur du går tillväga.

Samrådsmöten

Information om vilka samrådsmöten som kommer att hållas hittar du i kalendern på www.vattenmyndigheterna.se.

Lämna synpunkter

Handlingarna hålls tillgängliga hos länsstyrelser och kommuner inom distriktet och på vattenmyndighetens webbplats, www.vattenmyndigheterna.se. Det har även skickats ut enligt sändlistan nedan.

För att underlätta omhändertagande av synpunkter vill vi gärna att dessa i första hand skickas via en webbenkät som kommer att finnas tillgänglig på vattenmyndigheternas webbplats, www.vattenmyndigheterna.se, från och med den 1 februari 2018.

Synpunkter kan också lämnas i digitalt textformat via e-post, eller skriftligen med vanlig post. Adresser till de vattenmyndigheter som tar emot och hanterar synpunkterna för respektive delsamråd finns nedan.

Delsamråd – Åtgärdsprogram och MKN

Vattenmyndigheten för Bottenvikens vattendistrikt
Länsstyrelsen Norrbotten
971 86 Luleå

vattenmyndigheten.norrbotten@lansstyrelsen.se

OBS! Synpunkter på detta delsamråd behöver bara lämnas till Vattenmyndigheten för Bottenvikens vattendistrikt, de hanteras sedan gemensamt för alla vattenmyndigheter

Delsamråd – Arbetsprogram och Översikt över väsentliga frågor

Arbetsprogram för Bottenvikens vattendistrikt:

Vattenmyndigheten för Bottenvikens vattendistrikt
Länsstyrelsen Norrbotten
971 86 Luleå

vattenmyndigheten.norrbotten@lansstyrelsen.se

Arbetsprogram för Bottenhavets vattendistrikt:

Vattenmyndigheten för Bottenhavets vattendistrikt
Länsstyrelsen Västernorrland
871 86 Härnösand

vattenmyndigheten.vasternorrland@lansstyrelsen.se

Arbetsprogram för Norra Östersjöns vattendistrikt:

Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt
Länsstyrelsen Västmanland
721 86 Västerås

vattenmyndigheten.vastmanland@lansstyrelsen.se

Arbetsprogram och Översikt över väsentliga frågor för Västerhavets och Södra Östersjöns vattendistrikt:

Vattenmyndigheten för Västerhavets vattendistrikt
Länsstyrelsen Västra Götaland
403 40 Göteborg

vattenmyndigheten.vastragotaland@lansstyrelsen.se

Vattenmyndigheten för Södra Östersjöns vattendistrikt
Länsstyrelsen Kalmar
391 86 Kalmar

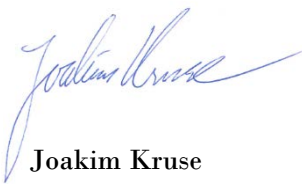
vattenmyndigheten.kalmar@lansstyrelsen.se

Märk ditt svar med diarienummer så det tydligt framgår vilken samrådshandling det gäller. Strukturera gärna dina synpunkter efter samrådshandlingens disposition med tydliga hänvisningar till vilket avsnitt som avses.

Synpunkter på samrådsdokumenten ska ha inkommit till respektive vattenmyndighet **senast den 30 april 2018.**

Lisa Lundstedt
Vattenvårdsdirektör
Vattenmyndigheten
Bottenviken

Joakim Kruse
Vattenvårdsdirektör
Vattenmyndigheten
Bottenhavet

Mats Wallin
Vattenvårdsdirektör
Vattenmyndigheten
Norra Östersjön

Irene Bohman
Vattenvårdsdirektör
Vattenmyndigheten
Södra Östersjön

Hanna Tornevall
Vattenvårdsdirektör
Vattenmyndigheten
Västerhavet

Sändlista för samtliga samrådsdokument

Nationellt utskick

Regeringskansliet, Miljö- och energidepartementet

Regeringskansliet, Näringsdepartementet

Regeringskansliet, Finansdepartementet

Alla Länsstyrelser

Alla kommuner

Bergsstaten

Boverket

Energimyndigheten

Försvarsmakten

Havs och vattenmyndigheten

Jordbruksverket

Kammarkollegiet

Kemikalieinspektionen

Kustbevakningen

Lantmäteriet

Livsmedelsverket

Läkemedelsverket

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Naturvårdsverket

Riksantikvarieämbetet

Sjöfartsverket

Skogsstyrelsen

Statens geotekniska institut

Sveriges geologiska undersökning

Tillväxtverket

Trafikverket

Kungl. biblioteket

Göteborgs universitetsbibliotek

Linköpings universitetsbibliotek

Lunds universitetsbibliotek

Stockholms universitetsbibliotek

Umeå universitetsbibliotek

Uppsala universitetsbibliotek

Högsta domstolen

Svea hovrätt, Mark- och miljööverdomstolen

Nacka tingsrätt, Mark- och miljödomstolen

Umeå tingsrätt, Mark- och miljödomstolen

Vänersborgs tingsrätt, Mark- och miljödomstolen

Växjö tingsrätt, Mark- och miljödomstolen

Östersunds tingsrätt, Mark- och miljödomstolen

Bottenvikens vattendistrikt

Fyrkantens vattenråd

Kalix- och Töreälvens vattenråd

Mellanbygdens vattenråd

Norra Bottenvikens kustvattenråd

Piteälvens vattenråd

Råne- och Luleälvens vattenråd

Skellefteälvens vattenråd

Södra Bottenvikens kustvattenråd

Södra Västerbottens vattenråd

Tornedalens Vattenparlament

Ume- och Vindelävens vattenråd

Åby-, Byske- och Kågeälvens vattenråd

Bottenhavets vattendistrikt

Dalälvens vattenråd

Gästriklands vattenråd

Indalsälvens vattenråd

Ljungans vattenråd

Ljusnan och Hälsinglands skogs- och kustvattenråd

Medelpads kustvattenråd

Norra Ångermanlands skogs- och kustvattenråd

Södra Västerbottens vattenråd

Södra Ångermanlands kustvattenråd
Vattenrådet för Ångermanälven och
Vapstälven

Miljødirektoratet

Vannregionmyndigheten for
vannregion Glomma

Vannregionmyndigheten for
vannregion Nordland

Vannregionmyndigheten for
vannregion Trøndelag

Fylkesmannen i Hedmark

Fylkesmannen i Nordland

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Fylkesmannen i Østfold, område
miljøvern

Norra Östersjöns vattendistrikt

Himmerfjärdens och Kaggfjärdens
vattenråd

Isätrabäckens vattenråd

Sagåns vattenråd

Stavbofjärdens vattenråd

Svartåns vattenråd

Sävaåns vattenråd

Österbybruk-Dannemora vattenråd

Arbogaåns vattenförbund

Fyrisåns vattenförbund

Hedströmmens vattenförbund

Hjälmarens vattenförbund

Kolbäcksåns vattenförbund

Hjälmarens vattenvårdsförbund

Nyköpingsåarnas vattenvårdsförbun
d

Svealands kustvattenvårdsförbund

Tyresåns vattenvårdsförbund

Föreningen Tämnares vatten

Bällstaågruppen

Igelbäcksguppen

Intressentgruppen Köpingsån-
Köpingsviken

Edsvikensamarbetet

Föreningen Tegelsmorasjön

Märstaåns vattensamverkan

Oxundaåns vattenvårdsprojekt

Projektgruppen för Stockholms sjöar
och vattendrag

Östhammars fjärråd

Södra Östersjöns vattendistrikt

Alsteråns vattenråd

Blekingekustens vattenråd

Bräkneåns vattenråd

Botorpsströmmen

Emåförbundet

Finspångsåarnas vattenråd

Gothemåns vattenråd

Grundvattenrådet för
Kristianstadsslätten

Hagbyåns och Halltorpsåns
vattenråd

Helgeå vattenråd

Höjeå vattenråd

Kävlingeåns vattenråd

Ljungbyåns vattenråd

Marströmmens vattenråd

Mieåns vattenråd

Mörrumsåns vattenråd

Nedre Motala Ströms och Bråvikens
vattenråd

Nordvästra Gotlands vattenråd

Norra Gotlands vattenråd

Norra Möre vattenråd

Närsåns vattenråd

Rååns vattenråd

Saxån-Braåns vattenråd

Segeåns vattendragsförbund och
vattenråd

Skräbeåns vattenråd

Skärgårdens vattenråd

Snoderåns vattenråd

Stångåns vattenråd

Svarteåns vattenråd

Södra Gotlands vattenråd

Tjust vattenråd

Vattenråd Bruatorpsån-Grisbäcken-
Brömsebacken

Vattenråd för sydvästra Skåne

Vattenråd Motala ström sydvästra

Vattenrådet för Lyckebyån,
Sillertorpsån, Nättrabyån m fl
mindre vattendrag

Vattenrådet Nybroån, Kabusaån och
Tygeå

Vindåns vattenråd

Virån och kustområde

Västra Gotlands vattenråd

Vätternvårdsförbundet

Storån

Söderköpingsån och Slätbaken

Ölands vattenråd

Österlens vattenråd

Östra Gotlands vattenråd

Övre Motala ströms vattenråd

Västerhavets vattendistrikt

Statens forurensningstilsyn (SFT)

Bohuskustens vattenråd

By- och Borgviksälvens Vattenråd

Dalbergså/Holmsåns Vattenråd

Dalslands Kanals Vattenråd

Enningdalsälvens Vattenråd

Fylleåns Vattenråd

Genevads vattenråd

Gullmarns vattenråd

Gullspångsälvens vattenråd

Göta älvs Vattenråd

Himleåns vattenråd

Klarälvens vattenråd

Kungsbackaåns Vattenråd

Vattenrådet Vänerns sydöstra
tillflöden

Ätrons Vattenråd

Lagans Vattenråd

Lygnerns Vattenråd

Mölnålsåns Vattenråd

Nissans Vattenråd

Norsälvens Vattenråd

Ringsjöns Vattenråd

Rönneåns Vattenråd

Stensåns Vattenråd

Strömsåns Vattenråd

Suseåns vattenråd

Säveåns Vattenråd

Tidans Vattenförbund/Vattenråd

Vegeåns

Vattendragsförbund/Vegeåns Service
AB

Viskans Vattenråd

Vänerns vattenråd

TUR's vattenråd

LRF Dalarna

LRF Halland

LRF Värmland

LRF Västra Götaland

LRF Västra Götaland